

ROMAN SIMIĆ

MA KELLNIEX TRIQ OHRA

Traduzzjoni ta' Immanuel Mifsud

Ix-xita. It-triq kienet qiegħda sserrep u mxarrba, tant li kellu jsuq bilmod li ma jmorrux jiskiddjaw jew jizolqu.

“Qed tħoss il-frisk?” staqsieha.

Ma wegħbitx, bdiet tilgħabha li raqdet.

Xegħel il-heater. Beda jidlam. Fit-triq la kien hemm djar, la ngħag u lanqas xejn. Kien mejjet għal sigarett. Kellu l-pakkett fuq is-sit ta' wara, fil-gakketta li kienet hdejha. Qagħad jaħsibha għal ftit. “Tini s-sigaretti.”

Siekta. Mingħajr ma qala' ħarstu mit-triq, tawwal idu għall-gakketta.

“Tpejjipx.”

Ħares fil-mera jfittex 'l għajnejha. Magħluqin. “Għala?”

Ma wegħbitx.

Ħares lejn il-linji bojod maqtuġħin ifiġġu u jisparixxu quddiemhom fit-triq. “Xiex?” staqsa.

L-unika ħaġa li sema' kienet il-wipers jigirfu l-windscreen.

“Ma kellniex triq oħra,” qalilha.

“Kulma għidtlek kien biex ma tpejjipx.”

Xegħel ir-radju u l-karozza rbumbjat.

“Jekk jogħġbok...”

“Mur ħudu ...”

Quddiemhom dwal ħomor qawwija. It-triq illajmat u mbagħad aċcellerat.

Fis-sikta li kienu fiha, qagħad jaħseb dwarhom. Dwar is-silenzju. Dwar Vanja. Is-soltu dejjem hi kienet titkellem. Kien iltaqa' magħha fit-triq, quddiem gabbana tat-telefown, u tant kienet paċċet li ħasel jaħseb li ...

“Tiftakar...?” imma siket.

Issa, bejniethom kien hemm ħajt, massa ta' silġ, li hu ħass ma' kullimkien, li spuntat mill-mera, minn għajnejha magħluqin li m'azzardax iħares lejhom. Sthajjel li qegħdin f'xi film u li kienu għaddejjin f'limouzine, mifrudin bi ħgiega ħoxna sewda li ħadd minnhom ma seta' jnizzel. “Forsi ma messniex irqadna Żagreb. Stajt ċempilt lil Josko ...”

Imbagħad kisret is-silenzju u qalet, “Għidtlek xi ħlomt dal-lejl? Ħlomt li konna hdejn il-baħar u bdejna niġbru l-arzell.”

“Għidli.”

“Ġbarna ruxxmata arzell u bebbux, u kollox, u kollox kien tant sabiħ daqsliekeu ...”

Issa beda jsuq bilmod. Kienu għaddejin minn go raħal. Fit-triq ma kienx hemm ruħ.

“Għidt li arzella minnhom kellha perla, u ppruvajna nifthuha imma ma stajniex u allura int tlaqtha fil-ilma baxx biex mingħaliha li nħelset u li ...”

Fit-twieqi tad-djar kien hemm ix-xemgħat jixegħlu. U xi djarr kellhom il-bandiera mdendla, mxarrba bix-xita. Uħud minnhom kważi jħokku ma’ l-art.

“U meta nfethet, int daħħaltilha temprin, ftaħtha u wrejtni l-perla ta’ go fiha. Kienet l-isbaħ haġa li rajt f’ħajti ...”

“Vanja ...”

“Imbagħad inżilna fil-bajja u ltqajna ma’ xiħadd u dax-xiħadd staqsiena x’kien ġara, u int għidtlu, imma meta ridt turih il-perla ma sibthiex, ma kinitx aktar hemm, lanqas fil-but ma kienet, tlifnieha aħna u mixjin...”

“Xiż-żobb qed tgħid! Aghlaqlu!” Ġibed mal-ġenb u dar lejha. “Mhux ġa tlabtek bil-kalma kollha biex...?”

“Ehe.”

F’għajnejha magħluqin il-

Igġebbed lejha. Ma setax jgħannaqha minħabba s-seats. “Qalbi ...”

Bdiet tolfoq. Imteddet u għattiet wiċċha b’idejha. Hu ma seta’ jisma’ xejn. Messilha rkobbitha u ħalla idu fuqha.

“Vanja ...” Ma kienx jaf x’s e jaqbad jgħid. Ittawwal ‘il barra minn ġot-tieqa miksija bin-nida, imdawla bid-dawl orangjo mxarrab.

“Ma kellniex triq oħra ...” Ħassu stupidu. Waqaf. Imbagħad għattieha bil-ġakketta, ħareġ is-sigaretti u tefagħhom fil-but.

“Orqod. La naslu hemm inqajmek.” Kliemu nstema’ vojtni u debboli.

Ħass li kellu jħroġ mill-karozza, ipogġi ħdejha fis-seat ta’ wara u jagħmel xiħaġa.

“Suq, nitolbok,” qaltlu.

Għaddiet karozza u paqppqitilhom u induna li kienu pparjkati mal-bankina bid-dwal mitfija. Startja. Ħassu mistrieħ. Saq. Għal ftit mumentu jdejh bdew jirtogħdu fuq l-istering. Ipprova jaħseb biss fit-triq li fadlilhom. Ried isuq sew imma iktar mgħaġġel. Irnaxxielu u ħassu aktar kalm. Ħass il-ħtieġa ta’ ftit arja. Niżżel it-tieqa għal ftit imbagħad reġa’ tellagħha. Seta’ jisma’ biss in-nifsijiet twal tagħha fuq is-seat ta’ wara. Ma kienx għal kollox ċert kinitx rieqda. Ħaseb dwarhom, dwar l-aħħar jumejn. Ġara dak li ġara ... Ġara minn kollox u ma riedx jitkellem fuq hekk.

“Issa għadda kollox.”

Kif kienu ħerġin mir-raħal, saqu b’kemm jifilħu minn ħdejn ħanut li fl-armatura mixgħula tiegħu kien hemm ritratt tal-president b’mustaxija fuqu. Ħaseb fi Frangjo Tuġman u ħass għoqla fl-istonku. Żgur miet Tuġman mela. Għal xaxar żammewh jgħix fuq il-magni u mbagħad ... min jaf l-għala, għal xi raġuni jew oħra, is-Sibt ... seħħet. Ma kellux ħin jaħseb dwar dan kollu, dwar Tuġman, ħlief meta Kieku mhux għax miet, ħaseb, il-bieraħ kienu jkunu Żagreb, u bħalissa jkun qegħdin id-dar: hu, Vanja ... Imma

miet. Kien mejjet, stendut, u n-nies marru jżuruh, kien hemm ġenn shiħ fil-belt; il-preparazzjonijiet ... kollox waqaf zopptu, xejn ma baqa' għaddej, ma setgħux jiġu u jagħmlu l-arranġamenti ...

"U dawk in-nies l-oħra li mietu fl-istess ġurnata?" staqsa lilu nnifsu. "Dawk kif ...?"

Sema' tnehida ġejja min-naħa ta' wara u zamm in-nifs. Ħass l-imrar.

"U aħna t-tnejn..."

La kellhom ġenituri u lanqas apparament

"Ħasbu li konna se mmorru għall-funeral." Ħaseb li din kienet xihaġa assurda u diżgustanti.

Ix-xita waqfet u tefa l-wipers. Minn ftit qabel kien qed isuq minn ġo masġar tas-siġar ta' l-arżnu. Għafas il-gass u għafsu b'kunfidenza akbar, daqslikieku nħakem minn xi forza barranija li ma ġgildilhiex għax kien jaf li kollu kien għalxejn, li kollox kien skond kif kellu jkun. Ħaseb li ma kienx hemm triq oħra f'din il-ħajja u ħassu jibza'.

"Barra!"

Kollox iswed! Ried sigarett.

Wara xi żewġ kilometri ra post fejn seta' jjeqaf u ġibed mal-ġenb. F'moħħu kellu kull xorta ta' ħsibijiet. Waqqaf il-karozza, fetaħ il-bieba bil-mod, u ħareġ mingħajr ġakketta. Vanja rieqda. Il-kesħa, l-arja xxoqq u s-sema ċar. Il-kwiekeb teptpu bħal irjus tal-labar. Ħa nifs twil tant li ħass il-pulmun juġġħu. Ħareġ sigarett iżda ma qabbdux. Ġismu triegħed. Resaq lejn il-karozza u ħares lejha. Kienet mimduda fuq is-seat ta' wara, niexfa, żgħira, b'idejha marbutin fuq sidirha. Wiċċha pallidu u anki fir-raqda li kienet fiha xufftejha kienu marsusin donnha ma riditx tgħid kelma.

"Ma kellniex triq oħra."

Ħaseb ...

Huma u diħlin, raw mara tqila b'xagħarha qasir u b'misluta fi mneħirha bilqiegħda fil-waiting room, tqalleb fil-gazzetti. Tbissmitilhom. Anki t-tabib tbissem. L-ispeakers kienu qed jagħtu mużika rilassanti. Hekk, biex jagħmluhielek aktar faċli. Imma ma hadmitx. Ried ibusha, jgħannaqha. Dak is-silenzju tagħha. Ma setax jiftakar meta u għala kienu ...

Ħares lejn is-sema. Qagħad jistenna xi kewkba taqa', imma xejn. Kien hemm miljuni ta' kwiekeb, imma donnhom b'inkejja, l-ebda waħda ma ċcaqilqet. L-unika haġa li ra kien id-dawl imċajpar ta' satellita għaddejja. Qabbad sigarett. Ftakar li darba, fix-xitwa, kienu sejrjn lura d-dar minn Żagreb, kien bil-lejl u kienet niezla l-borra u hi kienet mimduda fis-seat ta' wara u kien qed isuq bilmod biex ma jiskiddjawx, ma jizolqux, u mbagħad, fid-daqqa u l-ħin, mill-masġar, toħroġ ċerva quddiemhom, ċerva fit-triq miksija bil-borra, jiftakar, ċerva, staqsa lilu nnifsu min minnhom it-tnejn kien miexi fid-direzzjoni l-ħażina, il-masġar idda, il-qamar, waqqaf il-magna, ħares lejn iċ-ċerva u din ħarset lura lejha, bla ma tħarrket, u hu, mingħajr ma qala' għajnejh mit-triq, bil-kwiet kollu sejjah lil Vanja ħalli taraha, biex tara kemm kienet sabiħa, kemm kienet ħajja, imma

Vanja kienet rievda u ftakar li f'hajtu ma kien habb lil hadd daqshekk, daqs dakinhar,
daqs dil-mara li kienet rievda, ftakar li habbha tant li ma riedx iqajjimha, habbha tant li
halla c-cerva titlaq tigri, tahrab il-harsa t'ghajnejha, biex ihalliha ghal mument iehor, ghal
issa, ghal dil-bewsa, ghal dak kollu li kien ghad irid jigri.